

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

10 martie 2021

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție în componența:
Președinte – Timofti Vladimir,
Judecători – Țurcan Anatolie și Cobzac Elena,

examinând admisibilitatea în principiu a recursului în anulare declarat de avocatul Trohin Lilia în numele condamnatului, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 13 octombrie 2020, în cauza penală în privința lui

Vrînceanu Vadim xxx, născut la xxx, originar și domiciliat în xxx.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 05.03.2020 - 09.07.2020;

Instanța de recurs: 31.07.2020 - 13.10.2020;

Instanța de recurs în anulare: 18.12.2020 - 10.03.2021.

a c o n s t a t a t :

1. Prin încheierea Judecătoriei Soroca, sediul Central din 09 iulie 2020, a fost admisă cererea avocatului Lilia Trohin în interesele condamnatului Vrînceanu Vadim privind liberarea condiționată de pedeapsă înainte de termen, depusă în temeiul art.91 Cod penal, ultimul fiind liberat condiționat înainte de termen de pedeapsa stabilită prin sentința Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 22.04.2016, modificată prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 12.09.2016, pe termenul rămas de 4 ani 5 luni 11 zile.

2. **Directorul Penitenciarului nr.6 Soroca**, a atacat cu recurs încheierea, solicitând anularea acesteia, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care cererea avocatului Lilia Trohin în interesele condamnatului Vrînceanu Vadim, privind liberarea condiționată de pedeapsă înainte de termen, să fie respinsă ca nefondată.

În argumentarea celor solicitate, recurentul a notat că instanța de fond a conchis în privința posibilității corectării condamnatului fără executarea deplină a pedepsei în necorespondere cu circumstanțele referitoare la comportamentul condamnatului atât în timpul, cât și până la începerea ispășirii termenului de pedeapsă.

Studiind dosarul personal și programul individual al condamnatului, s-a stabilit că Vrînceanu Vadim până la examinarea cererii în instanța de judecată nu a fost angajat la muncile remunerate, iar la cele neremunerate a participat în decurs de doar o lună din întreaga perioadă de detenție. Cât privește participarea condamnatului la amenajarea locului de trai, apreciază atare circumstanță ca nefiind decisivă, or, deținutul este obligat de a menține spațiul personal într-o stare satisfăcătoare.

Totodată, a menționat că Vrînceanu Vadim a fost sancționat de 3 ori, sancțiuni care la moment sunt stinse, care totuși demonstrează comportamentul nesatisfăcător a deținutului, stimulat a fost de 4 ori, a participat la instruire profesională, la programul socio-educativ de pregătire pentru eliberarea condiționată înainte de termen, Șah și Dame, frecventează biserica din penitenciar însă nu a participat la programul modificarea comportamentului agresorilor sexuali - fiind condamnat în baza art.171 alin.(2) lit. b) Cod penal, activități care au menirea de reeducare a condamnatului, or aceste împrejurări vorbesc despre faptul că Vrînceanu Vadim, pe parcursul ispășirii termenului de pedeapsă a dat dovadă de un comportament negativ. Concluzia instanței privitor la comportamentul condamnatului, este una pripită și unilaterală. Pe parcursul ispășirii pedepsei condamnatul nu a realizat programul individual, primind calificativul "nerealizat" prin votul membrilor comisiei.

Un alt temei la care a făcut referire recurentul este neachitarea de către condamnat a prejudiciului material cauzat prin infracțiune. Membrii comisiei de asemenea au ajuns la concluzia că deținutul nu a stat pe calea corijării, pedeapsa penală nu și-a atins scopul dat fiind faptul că, termenul real ispășit este unul prea mic în raport cu termenul pedepsei aplicate, fiind insuficient pentru atingerea scopului preventiv și educativ al pedepsei.

Remarcă în privința încheierii Judecătoriei Soroca, sediul Central din 11.11.2019, prin care lui Vrînceanu Vadim, în temeiul art.385 alin.(5) și art.473⁴ alin.(4) Cod de procedură penală, i s-a redus termenul pedepsei cu 2 302 zile.

Constată că deținutul Vrînceanu Vadim nu a participat la programul Modificarea comportamentului agresorilor sexuali, din care considerent apreciază ca fiind prematur de a spune că deținutul a realizat programul individual.

Cu referire la faptul că Vrînceanu Vadim nu are sancțiuni în vigoare și are 4 stimulări, apreciază ca nefiind un argument de bază la aplicarea art.91 Cod penal. Or, circumstanțele în defavoarea deținutului sunt de o pondere decisivă mai mare.

Rezumând cele enunțate, recurentul consideră că instanța a examinat subiectiv și unilateral cererea avocatului Lilia Trohin în interesele condamnatului Vrînceanu Vadim, nu a luat în considerație faptul, că deținutul nu a realizat programul individual cu privire la planificarea executării pedepsei penale.

3. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 13 octombrie 2020, recursul declarat a fost admis, cu casarea încheierii în cauză și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care cererea avocatului Lilia Trohin în interesele condamnatului Vrînceanu Vadim privind liberarea condiționată de pedeapsă înainte de termen se respinge ca nefondată.

În motivarea soluției sale, instanța de recurs a indicat că, din conținutul materialelor cauzei se constată, că Vrînceanu Vadim, prin sentința Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 12.05.2015, a fost condamnat în baza art.155, art.166 alin.(2) lit. c), art.171 alin.(2) lit. b), art.190 alin.(5) Cod penal, și în temeiul art.84 alin.(1) Cod penal i-a fost stabilită pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 5 ani.

Termenul executării pedepsei s-a calculat din 29.04.2015, cu includerea în acest termen a perioadei aflării sub strajă din data de 01.09.2011 - 19.09.2013.

Prin sentința Judecătoriei Botanica, mun. Chișinău din 04.12.2015, Vrînceanu Vadim a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art.190 alin.(2) lit. c) Cod penal, fiindu-i stabilită pedeapsa sub formă de amendă în mărime de 1 000

unități convenționale, cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate legată de răspundere materială pe un termen de 3 ani.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 08.02.2016, sentința Judecătoriei Botanica, mun. Chișinău din 04.12.2015 a fost casată în partea stabilirii pedepsei, cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care - lui Vrînceanu Vadim, recunoscut vinovat în comiterea infracțiunii prevăzute de art.190 alin.(2) lit. c) Cod penal, i-a fost numită pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 4 ani, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis, cu privarea de dreptul de a exercita activitate legată de răspundere materială pe un termen de 3 ani.

Prin sentința Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 22.04.2016, Vrînceanu Vadim a fost recunoscut vinovat în comiterea infracțiunii prevăzute de art.190 alin.(4) Cod penal, fiindu-i stabilită pedeapsa de 8 ani închisoare, cu executarea acesteia în penitenciar de tip închis, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții în domeniul economic, comercial pe un termen de 5 ani.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 12.09.2016, sentința Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 22.04.2016 a fost casată în partea pedepsei definitive, cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care lui Vrînceanu Vadim, recunoscut vinovat în comiterea infracțiunii prevăzute de art.190 alin.(4) Cod penal, prin aplicarea prevederilor art.84 alin.(4) Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, prin cumul parțial al pedepselor stabilite prin sentința Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 12.05.2015, prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 08.02.2016 și prin sentința pronunțată în prezenta cauză, i-a fost stabilit pedeapsa definitivă sub formă de închisoare pe un termen de 18 ani, cu executarea acesteia în penitenciar de tip închis, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții de răspundere materială în domeniile economic și comercial pe termen de 5 ani.

Termenul de executare a pedepsei pentru condamnatul Vrînceanu Vadim s-a calculat din 12.09.2016, cu includerea în acest termen a timpului reținerii și arestării preventive din 01.09.2011 până la 19.09.2013 și din 29.04.2015 până la data pronunțării deciziei.

Prin încheierea Judecătoriei Soroca, sediul Central din 16.12.2019, în condițiile art.385 alin.(5), art.473⁴ alin.(4) Codul de procedură penală, termenul pedepsei definitive de 18 ani închisoare, stabilit lui Vrînceanu Vadim prin sentința Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 22.04.2016, modificată prin decizia Curții de Apel Chișinău din 12.09.2016, a fost redus cu 2 302 zile.

Începutul termenului pedepsei s-a calculat din 29.04.2015. Sfârșitul termenului pedepsei se finisează la 20.12.2024.

Reiterând art.91 Cod penal, instanța de recurs a remarcat condiții bine determinate care necesită a fi întrunite și respectate de către deținut, pentru a se face posibilă aplicarea liberării condiționate de pedeapsă înainte de termen, și anume:

- realizarea programului individual de executare a pedepsei;
- repararea integrală a daunelor cauzate de infracțiune;
- termenul de pedeapsă stabilit, conform alin.4) art.91 CP.

Făcând cunoștință cu materialele prezente, instanța de recurs a remarcat că, instanța de fond a făcut o cercetare a circumstanțelor cauzei și nu a ținut cont de prevederile legale care au tangență cu cauza, precum și de personalitatea condamnatului.

Instanța de recurs a notat că, din materialele cauzei rezultă că Vrînceanu Vadim nu a realizat programul individual cu privire la executarea pedepsei penale (f.d.24),

din care motiv comisia Penitenciarului nr.6 Soroca a respins posibilitatea expedierii în instanța de judecată, conform art.266 alin.(1) Cod de executare, a demersului de aplicare a prevederilor art.91 Cod penal față de Vrînceanu Vadim.

De asemenea, a remarcat și faptul, că Vrînceanu Vadim nu a dat dovadă de dorință sinceră de a păși pe calea corijării, având aplicate în privința sa sancțiuni în perioada anilor 2016-2017 (f.d.25), deși au fost stinse.

Împrejurările menționate nu induc spre convingerea că, Vrînceanu Vadim a conștientizat pericolul și dauna socială cauzată prin infracțiunile în comiterea cărora a fost recunoscut vinovat și condamnat. Este cert stabilit că în perioada detenției, Vrînceanu Vadim a avut un comportament nonconformist regulilor de conduită, admitând încălcarea sistematică a restricțiilor impuse persoanelor care execută pedeapsa în penitenciar.

Nu în ultimul rând, instanța de recurs în aprecierea chestiunilor importante justei soluționări a cauzei, a reținut faptul că Vrînceanu Vadim a fost recunoscut vinovat și condamnat pentru comiterea mai multor infracțiuni, dintre care inclusiv una din categoria celor grave.

Respectiv, instanța de recurs a remarcat în privința condamnării lui Vrînceanu Vadim în comiterea unei infracțiuni sexuale, fapt ce denotă pericolozitatea individului cu o pervertire adâncă a conștientului, a cărui reeducare necesită la moment menținerea în continuare în instituția penitenciară pentru executarea pedepsei și îndeplinirea programelor social-educative.

Este de menționat și faptul că în cadrul comisiei Penitenciarului nr.6-Soroca, Vrînceanu Vadim a primit calificativul "nerealizat" prin votul unanim al membrilor comisiei.

Instanța de recurs consideră că, pedeapsa penală nu și-a atins scopul reeducării condamnatului. Or, liberarea condiționată de pedeapsă înainte de termen a condamnatului Vrînceanu Vadim, care nu a dorit să fie antrenat la munci remunerate, neremunerate sau alte măsuri cultural educative, ignorarea argumentelor aduse de colaboratorii sistemului penitenciar, se v-a răsfrânge negativ asupra lucrului educativ efectuat în penitenciar de către lucrătorii sistemului penitenciar.

4. Avocatul Lilia Trohin în numele condamnatului Vrînceanu Vadim, a contestat cu recurs în anulare hotărârile pronunțate, solicitând casarea acestora.

În motivarea a indicat că, consideră decizia instanței de recurs ilegală, persistând o eroare de drept la judecarea cauzei, cauza a fost examinată superficial, nu au fost luate în considerație probele apărării prezentate care combat argumentele recurentului, nu a fost prezent în proces reprezentantul Penitenciarului nr. 6 Soroca pentru a-i adresa întrebări privind divergențele între răspunsurile oficiale contradictorii din partea Penitenciarului nr. 6 Soroca la interpelările adresate, ceea ce este contrară principiului legalității procesului penal și prevederilor tratatelor internaționale la care RM este parte, chiar dacă Codul de procedură penală prevede expres prezenta obligatorie a reprezentantului Penitenciarului, conform art.471 alin.(7) „Participarea reprezentantului organului care pune în executare pedeapsa la soluționarea chestiunilor prevăzute la art.469 alin.(1), este obligatorie” acest fapt nu a fost luat în considerație la examinarea cauzei în fond.

A indicat că, instanța de recurs nu s-a pronunțat referitor la argumentele invocate și probele prezentate în cadrul ședinței de judecată din partea lui Vrînceanu Vadim și a apărătorului său. Or, prevederile art.444 alin.(3) Cod de procedură penală

prevede că, în cazul în care instanța ia în considerare temeiurile de casare din oficiu, aceasta este obligată să le pună în discuția părților.

De asemenea, a evidențiat că instanța de recurs a luat în considerație din oficiu unii factori neinvocați în recursul Penitenciarului 6 Soroca, cu toate că ei puteau face asta doar în cazul când acești factori au influențat asupra hotărârii în defavoarea inculpatului. Astfel, instanța de recurs avea obligațiunea de a se expune în privința motivelor invocate în recurs, să examineze cauza sub toate aspectele.

Consideră că, de către completul care a examinat cauza, cu bună știință au fost admise erori și abuzuri la examinarea acesteia, or, art.19 alin.(1) Cod de procedură penală prevede că „Orice persoană are dreptul la examinarea și soluționarea cauzei sale în mod echitabil, în termen rezonabil, de către o instanță independentă, imparțială, legal constituită, care va acționa în conformitate cu prezentul cod”.

A mai invocat că, soluția și argumentele în decizia instanței de recurs sunt formale, superficiale și fără a fi indicate temeiurile de fapt și de drept care au dus la admiterea recursului, precum și motivele verosimile adoptării soluției date.

Suplimentar, a semnalat că ședințele de judecată nu au fost înregistrate audio prin sistemul de fixare tehnică a procesului judiciar SRS Femida, iar procesul verbal a ședinței de judecată a fost întocmit doar pentru 08 septembrie 2020, ora 12-30.

În urma tuturor încălcărilor enunțate mai sus, a remarcat că nu a avut parte de un proces echitabil garantat de art. 6 din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale care expres prevede: „Orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil, în mod public și într-un termen rezonabil a cauzei sale, de către o instanță independentă și imparțială instituită de lege”.

În concluzie, reiterând prevederile art.art.4 alin.(2), 8 alin.(1), 16 din Constituție, art.art.2, 7, 452 și 453 Cod de procedură penală, art.art.13, 14 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor și Libertăților Fundamentale ale Omului, consideră că Vrîncean Vadim are dreptul de a ataca cu recurs în anulare decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 13 octombrie 2020. Din acest punct de vedere, în baza art.35 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor și Libertăților Fundamentale ale Omului pentru a epuiza toate căile de recurs interne, adică în țară, ne adresăm Curții Supreme de Justiție cu prezentul recurs în anulare.

Mai mult, consideră că soluționarea problemelor puse în recursul în anulare au importanță nu numai pentru cazul dat, ci și pentru practica judiciară din țară, fapt pentru care recursul în anulare urmează a fi judecat de către Plenul Curții Supreme de Justiție.

5. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului în anulare declarat, în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal concluzionează inadmisibilitatea acestuia din următoarele considerente.

În conformitate cu art.452 alin.(1) Cod de procedură penală, Procurorul General și adjuncții lui, persoanele menționate în art.401 alin.(1) pct.2) și 3) și în numele acestora, apărătorul sau reprezentantul lor legal, pot declara la Curtea Supremă de Justiție recurs în anulare împotriva hotărârilor judecătorești după epuizarea căilor ordinare de atac.

În corespundere cu prevederile art.455 alin.(2) pct.7) Cod de procedură penală, cererea de recurs în anulare trebuie să cuprindă motivele recursului în anulare cu menționarea cazurilor prevăzute în art.453 Cod de procedură penală și cu argumentarea ilegalității hotărârii atacate.

Prin trimitere la dispoziția art.453 alin.(1) Cod de procedură penală, se menționează că, hotărârile irevocabile pot fi atacate cu recurs în anulare în scopul reparării erorilor de drept comise doar la judecarea cauzei, în cazul în care un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente a afectat hotărârea atacată, inclusiv când Curtea Europeană a Drepturilor Omului informează Guvernul Republicii Moldova despre depunerea cererii.

Prin urmare, instanța de recurs remarcă faptul că, dreptul de a declara recurs în anulare, poate fi exercitat numai în privința hotărârilor judecătorești prin care a fost judecată cauza penală **în fond**, adică hotărârile irevocabile de condamnare, de achitare sau de încetare a procesului penal, după epuizarea căilor ordinare de atac, reglementate de Capitolul IV, Secțiunea I și Secțiunea II ale Codului de procedură penală – **adică calea apelului și recursului ordinar**.

Analizând dispozițiile legale expuse mai sus în raport cu speța dată rezultă că, decizia instanței de recurs, adoptată în ordinea reglementată de art.art.469-471 Cod de procedură penală, nu cade sub incidența categoriilor de hotărâri irevocabile prevăzute la alin.(1) art.452 Cod de procedură penală, ce poate fi contestată cu recurs în anulare la Curtea Supremă de Justiție, iar recursul declarat împotriva acesteia este inadmisibil, deoarece o asemenea hotărâre nu este susceptibilă de a fi atacată cu recurs în anulare.

Așadar, având ca reper prevederile art.art.455 alin.(2) pct.7), 453 Cod de procedură penală, instanța decide inadmisibilitatea recursului înaintat, întrucât acesta nu corespunde cerințelor de formă și conținut prevăzute la art.455 Cod de procedură penală.

6. În conformitate cu prevederile art.art.456, 432 alin.(1), (2) pct.1), alin.(3) Cod de procedură penală, Colegiul penal

d e c i d e :

Inadmisibilitatea recursului în anulare declarat de avocatul Trohin Lilia în numele condamnatului, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 13 octombrie 2020, în cauza penală în privința lui *Vrînceanu Vadim xxx*, deoarece nu îndeplinește cerințele de formă și de conținut.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată este pronunțată la 08 aprilie 2021.

Președinte

Timofti Vladimir

Judecători

Țurcan Anatolie

Cobzac Elena